

Јована М. Дељанин¹

Тјенџински универзитет за стране студије, НР Кина

МЕТОДИЧКА ОБРАДА ГЛАГОЛА СА ОДСТУПАЊИМА У ПАРАДИГМИ НА ПОЧЕТНОМ НИВОУ СРПСКОГ КАО СТРАНОГ

Тема овог рада је методичка обрада глагола са одступањима у парадигми у српском језику као страном на почетном нивоу (А1 и А2 ниво). Циљ рада јесте да се анализира обрада глагола са одступањима у парадигми у почетним фазама учења српског језика као страног. Практични циљ рада је креирање табеле таквих глагола, која би служила као помоћно средство у настави на почетном нивоу. У централном делу рада квалитативном методом анализирамо инвентар и начин обраде неправилних глагола у релевантним граматикама српског језика. Утврдили смо да начин обраде неправилних глагола у граматикама српског језика није погодан за наставу српског језика као страног јер је наставна пракса показала да студенти праве грешке у грађењу глаголских облика којима се не подударују инфинитивна и презентска основа. Због тога смо методички представили обраду оваквих глагола. На основу издвојеног критеријума и обрадом релевантног лексичког корпуса који обухвата корпус лексичког минимума, формирали смо табелу глагола са одступањима у парадигми, која је погодна за коришћење у практичној настави.

Кључне речи: српски језик као страни, методичка обрада глагола, А1 ниво, А2 ниво.

1. Увод

Предајући српски странцима, запазили смо, као један од изазова који се јавља на свим нивоима учења, глаголе у којима се јављају фонолошке неподударности у односу на облик од којег су настали или, у случају презента, у односу на инфинитив. Због тога смо одлучили да предложимо методичку обраду оваквих глагола на почетном нивоу (А1 и А2 ниво) учења српског као страног.

¹ jovana.d@outlook.com

Колико нам је познато, до сада није писано о методичкој обради глагола са одступањима у парадигми у српском као страном у контексту који би подразумевао другачији приступ у односу на српски као матерњи.

Циљ овог рада је да установи код којих глагола на почетном нивоу учења долази до одступања у парадигми, а практични циљ је креирање табеле оваквих глагола као додатног наставног средства.

Квалитативном анализом анализирамо инвентар и установљавамо како су неправилни глаголи обрађени у релевантним граматицама српског језика. Затим предлажемо критеријум на основу кога ће се, сходно практичним потребама наставе, методички обрађивати глаголи приликом чијег грађења ученици греше у српском као страном: разликовање презентске и инфинитивне основе.

На основу изнетог критеријума и обрадом релевантног лексичког корпуса, који обухвата корпус лексичког минимума и радове студената који су полагали званичне испите за А1 и А2 ниво Центра за српски као страни језик Филолошког факултета Универзитета у Београду предложимо табелу глагола са одступањима у парадигми на почетном нивоу српског као страног.

2. Неправилни глаголи у граматицама српског језика

Прегледаћемо статус неправилних глагола у одабраним граматицама српског језика: *Савремени српскохрватски језик I* Михаила Стевановића, *Грамаџика српскога језика за гимназије и средње стручне школе* Живојина Станојчића и Љубомира Поповића, *Нормативна грамаџика српског језика* Предрага Пипера и Ивана Клајна, *Грамаџика српског језика* Ивана Клајна и *Грамаџика српског језика за странце* Павице Мразовић и Зоре Вукадиновић.

2.1 Савремени српскохрватски језик I

Глаголи у овој граматици деле се на седам глаголских врста² на основу односа инфинитивне и презентске основе. Опис и грађење глаголских облика одређују се према инфинитивној, односно презентској основи и у том делу се не помињу фонолошке неподударности између презентске и инфинитивне основе.

Аутор се затим бави глаголским облицима неправилног грађења и глаголима са различитим општим делом у презентској и инфинитивној основи, чији се однос међу основама разликује од претходно поменутих седам глаголских врста и даје мноштво примера за оба типа глагола (Стевановић 1986: 340–351).

---

² Више о критеријумима за груписање глагола у глаголске врсте у Стевановић 1986.

2.2 Грамаџика срѣскої језика за ѣмназије и средње сѣручне школе

У овом приручнику наводи се да међу простим облицима у оквиру седам глаголских врста у свакој од њих постоји одређени број „неправилних глагола”, који се дефинишу као они чији „се облици граде уз одступање од правила по којима се у датој врсти образује већина других глагола”. (Станојчић & Поповић 2010: 123)

За сваку глаголску врсту се потом наводе репрезентативни примери, а на крају се додаје да се неправилним глаголима могу сматрати и помоћни глаголи *јесам*, *биѣи* и *хѣиѣи*, јер „имају посебне облике промене у односу на све друге глаголе” (Станојчић & Поповић 2010: 124).

2.3 Нормативна грамаџика срѣскої језика

При обради презента аутори се не осврћу на облике у којима долази до фонолошких неподударности у односу на инфинитив, што не чуди кад се узме у обзир чињеница да се презентска основа одређује као део глагола испред наставка за облик и не доводи ни у какву везу са инфинитивом (Пипер & Клајн 2013: 151).

С обзиром на то да је дато четири начина да се одреди инфинитивна основа, од којих већина, у случајевима када се одређује основа за глаголе са наставком *-ћи* или *-сѣи*, укључује познавање облика аориста (Пипер & Клајн 2013: 153–154), што је неприменљиво када је реч о српском језику као страном јер се аорист као глаголски облик уводи тек на вишем средњем нивоу учења српског језика као страног, а овај рад се бави методичком обрадом глагола на почетном нивоу учења.

2.4 Грамаџика срѣскої језика

Грамаџика срѣскої језика има приступ српском језику погодан за странце који га уче, што аутор наглашава већ у уводу, јер сматра да уместо расутих граматичких јединица по лекцијама уџбеника треба да постоји граматички приручник прилагођен странцима (Клајн 2005: 5).

У делу о глаголским облицима аутор, поред правила, грађења даје и изузетке од њих, а такође приказује и гласовне промене. Иако се ове појаве приказују у оквиру глаголских облика и не називају се неправилностима, сматрамо да су оне одличан темељ за оно што бисмо ми у свом раду приказали као неправилне облике, тежећи да дамо што једноставнија правила за памћење, а све што одудара од њих да назовемо неправилностима, у оквиру којих се потом могу успоставити одређена правила.

2.5 Грамаџика српској језика за сѣранце

Грамаџика српској језика за сѣранце првобитно је била намењена настави српског језика као страног на Институту за стране језике, тако да је она пре свега дидактичка, али је такође и описна и нормативна. (Мразовић & Вукадиновић 2009: 13–14).

Код глагола су представљене инфинитивна и презентска основа. Глаголи са наставком *-ићи* инфинитивну основу добијају одбијањем наставка за облик од инфинитивне основе, док је глаголи са наставцима *-сѣћи* и *-ћи* добијају одбијањем наставка од 3. лица множине презента, а на овај начин се добија и презентска основа код свих глагола (Мразовић & Вукадиновић 2009: 115–116).

Глаголи се затим деле по наставцима за облике презента на *-им*, *-ем* и *-ам* глаголе уз приказану промену у презенту за сваки од наставака, а затим се даје детаљнији преглед сваке групе и у оквиру њих се за сваки глагол дају инфинитив, 1. лице једнине и 3. лице множине презента, 2. лице једнине императива, и партицип актива и пасива у мушком роду једнине. У оквиру сваке групе дати су примери са истим, али и са различитим вокалима у инфинитивној и презентској основи.

У неправилне глаголе уврштени су они који се мењају другачије од оних који су претходно разврстани у три групе на основу наставака за облик презента. У њих спадају глаголи: *биѣћи*, *хѣѣћи*, *ићи*, *имаѣћи*, *немаѣћи*, *јесам* и *моћи* и њихова промена и карактеристике су детаљно представљене (Мразовић & Вукадиновић 2009: 124–123).

2.5 Закључак о сѣаѣусу неѣравилних глагола у грамаџикама

Критеријуми на коме је заснована одредница неправилних глагола у грамаџикама српског језика су функционални за српски језик као матерњи, али је за српски као страни потребан другачији приступ јер научни радови и пракса показују да ученици и поред познавања правила греше у грађењу глаголских облика. Ипак, у грамаџикама се јављају напомене о фонолошким неподударностима, што ће бити основ за креирање табеле глагола са оваквим неподударностима.

3. Грешке у грађењу глагола

Да бисмо направили табелу глагола са одступањима у парадигми, потребно је да знамо шта је то што ученицима прави потешкоће при усвајању и коришћењу српског језика. Један од начина да то утврдимо јесте анализа грешака које странци праве при грађењу глаголских облика, посебно оних које се јављају у више случајева различитог језичког порекла. За наш рад ће

бити најзначајније грешке у грађењу речи које се не јављају под утицајем матерњег језика говорника, већ под утицајем граматичких правила српског језика.

3.1 Грешке у грађењу *ī*резентиа

Грешке које праве ученици страног језика могу имати два узрока – пренос навика и знања из њиховог матерњег језика (међујезичка интерференција) и пренос навика и знања из језика који се учи (унутарјезичка интерференција). Нас интересују унутарјезичке грешке на морфолошком нивоу – грешке које ученици праве користећи погрешна морфолошка средства језика који уче (Бабић 2014: 569). Као најчешће грешке јављају се употреба инфинитивне основе и инфинитива и замена наставака за презент (Бабић 2014: 580).

3.2 Грешке у грађењу *ī*ерфектиа

Бабић (2016а: 145) наводи да грешке у основи настају када се уместо инфинитивне основе за грађење радног глаголског придева (партиципа пасива) користи нека друга основа.

На основу овог истраживања и искуства у настави можемо закључити да је за савлађивање ових облика потребно да ученик зна да се радни глаголски придев гради од инфинитивне основе (тј. одбијањем наставка *-īи* испред вокала, а за инфинитиве са завршецима *-сīи* и *-ћи* треба скренути пажњу да постоје посебна правила) и да тај облик не гради употребом презентске основе, затим да научи облике код чијих облика долази до фонолошких неподударности у односу на инфинитивну и напослетку да има у виду које *a* из наставка за мушки род радног глаголског придева је непостојано, а које је оно које остаје у свим наставцима.

3.3 Грешке у грађењу *фу*џура I

Студенти су мало грешили у сваком од случајева у којима се јављају грешке. Биљана Бабић (2015: 144–146) наводи да се само у једном случају наилази на грешку када није извршено једначење сугласника по месту творбе код инфинитива на *-сīи*, али да се та грешка често среће у пракси.

3.4 Грешке у грађењу императива

Грешака у грађењу императива има мало, што објашњава чињеница да га ученици на Филозофском факултету у Новом Саду уче готово на самом крају програма, као и то да се императив много чешће на том нивоу користи у усменој комуникацији (Бабић 2016б: 103).

Занимљиво је да се нису јављале грешке код глагола код којих долази до гласовних промена у императиву, нпр. *сећи* – *сечем* – *сеци*. Ипак, имајући у виду да се овакве грешке често јављају у усменом говору, уврстићемо их у табелу.

4. Критеријум за избор лексике

Као примарни извор користимо *Корпус лексичког минимума*, дат у књизи Весне Крајишник *Лексички њрисџуи српском као страном језику*, из кога смо издвојили све глаголе.

Поред *Корпуса лексичког минимума* желели смо да проверимо да ли се у пракси јављају још неки глаголи на почетном нивоу учења српског језика као страног. Да бисмо то испитали, ексцерпирали смо глаголе који се јављају у задацима испита Центра за српски језик као страни за А1 и А2 ниво учења српског језика као страног.

4.1 *Корпус лексичког минимума*

Аутор анализира лексички корпус и на основу релевантних критеријума за избор лексике се одлучује да „пресеку лексичких листа два корпуса” од „1286 лексема и лексичких спојева” дода још „639 лексема” које сматра потребним и тиме комплетира корпус лексичког минимума. (Крајишник 2016: 181–182). Иако се предложени лексички фонд састоји од 1925 речи, као „рецептивни корпус” коришћена су три уџбеника за почетни ниво учења српског језика као страног тако да се и сам лексички минимум може сматрати одговарајућим извором лексике за неправилне глаголе на почетном нивоу учења.

4.2 *Лексичка грађа са исџиџа за џочетни ниво*

Као допунски извор за грађу користили смо испитне задатке за почетни ниво учења српског језика Центра за српски као страни језик при Универзитету у Београду, рађене током 2014. и 2015. године. Грађу смо прикупили прегледајући све задатке на испитима и бележећи глаголе који се у њима појављују, а затим смо је упоредили са глаголима који се јављају у корпусу лексичког минимума и издвојили оне глаголе који се не јављају у корпусу: *џајџиџи*, *зайочџџаџиџи*, *извозиџиџи*, *наџи*, *џоделиџиџи*, *џојесџиџи*, *џонављаџиџи*, *садржџаџиџи*, *смањиваџиџи*, *сџеџиџализираџиџи*, *уџиџцаџиџи*. Њих додајемо свеукупној листи неправилних глагола.

5. Глаголи са одступањима у парадигми

У табелу глагола са одступањима у парадигми уврстићемо глаголе из предложеног лексичког минимума Весне Крајишник и поменуте додатне глаголе. За приказ у табели одабрали смо оне глаголске облике који се обрађују у уџбеницима за почетни ниво учења српског језика: инфинитив као облик који именује глаголе, презент, радни глаголски придев, футур први и императив.

Након анализе свих глагола из лексичког корпуса, издвојили смо оне који у неким облицима имају фонолошке неподударности у односу на облик од којег су настали или, у случају презента, у односу на инфинитив, због грешака које ученици праве без обзира на познавање правила о грађењу глаголских облика. Све разлике смо обележили масним словима, а наставак за 1. лице јединине презента глагола *хитиџи* и *моћи* смо додатно истакли црвеном бојом због његове нетипичности.

Ова табела је намењена да се користи као приручно средство, где су сви глаголи на једном месту. Осим коришћења табеле, глаголи са истим конјугацијским обрасцем могу се груписати заједно и учити по моделу. У српском језику је издвојен 121 конјугацијски модел (Марјановић & Радосављевић 2019), али предлажемо да се, сходно методичком начелу поступности, ови модели уведе постепено и у складу са лекцијама и обрађеним вокабуларом.

инфинитив	презент	радни глаголски придев	футур I	императив
бити	будем, буду	био, била	бићу	буди
бојати се	бојим се, боје се	бојао се, бојала се	бојаћу се	бој се
болети ³	боли, боле	болео, болела	болеће	/
брати	берем, беру	брао, брала	браћу	бери
бријати се	бријем се, брију се	бријао се, бријала се	бријаћу	бриј се
бринути се	бринем се, брину се	бринуо се, бринула се	бринућу се	брини се
бројати	бројим, броје	бројао, бројала	бројаћу	број
веровати	верујем, верују	веровао, веровала	вероваћу	веруј
видети	видим, виде	видео, видела	видећу	види
волети	волим, воле	волео, волела	волећу	воли

³ Глагол *болеџи* има само 3. лице јединине и множине, па у презенту и футуру I уместо 1. лица јединине наводимо 3. лице јединине.

грејати	грејем, греју	грејао, грејала	грејаћу	греј
давати	дајем, дају	давао, давала	даваћу	даји
добити	добијем, добију	добрио, добила	добићу	добиј
долетети	долетим, долете	долетео, долетела	долетећу	долети
донети	донесем, донесу	донео, донела	донећу	донеси
допутовати	допутујем, допутују	допутовао, допутовала	допуто- ваћу	допутуј
доручко- вати	доручкујем, доручкују	доручковао, доручковала	доручко- ваћу	доручкуј
доћи	дођем, дођу	дошао, дошла	доћи ћу	дођи
желети	желим, желе	желео, желела	желећу	жели
живети	живим, живе	живео, живела	живећу	живи
започињати	започињем, започињу	започињао, започињала	започ- ињаћу	започињи
заспати	заспим, заспе	заспао, заспала	заспаћу	заспи
звати се	зовем се, зову се	звао се, звала се	зваћу се	зови се
изабрати	изаберем, изаберу	изабрао, избрала	изабраћу	изабери
изаћи	изађем, изађу	изашао, изашла	изаћи ћу	изађи
интересова- ти се	интересујем се, интересују се	интересовао се, интересовала се	интересо- ваћу се	интересуј се
исећи	исечем, исеку	исекао, исекла	исећи ћу	исеци
ићи	идем, иду	ишао, ишла	ићи ћу	иди
јесам ³	јесам, јесу	/	/	/
јести	једем, једу	јео, јела	јешћу	једи
казати ⁴	кажем, кажу	казао, казала	казаћу	кажи
кашљати	кашљем, кашљу	кашљао, кашљала	кашљаћу	кашљи
куповати	купујем, купују	куповао, куповала	куповаћу	купуј
лагати	лажем, лажу	лагао, лагала	лагаћу	лажи
лежати	лежим, леже	лежао, лежала	лежаћу	лежи
летовати	летујем, летују	летовао, летовала	летоваћу	летуј
лећи	легнем, легну	легао, легла	лећи ћу	лези
моћи	могу, (можеш) могу	могао, могла	моћи ћу	/

⁴ Глагол *јесам* има само облике презента. За остала времена погледати глагол *бити*.

⁵ Презент глагола *казати* користи се и код глагола *рећи*.

мрзети	мрзим, мрзе	мрзео, мрзела	мрзећу	мрзи
написати	напишем, напишу	написао, написала	написаћу	напиши
напити се	напијем се, напију се	напио се, напила се	напићу се	напиј се
обићи	обиђем, обиђу	обишао, обишла	обићи ћу	обиђи
образовати се	образујем се, образују се	образовао, образовала	образо- ваћу се	образуј се
обући	обучем, обуку	обукао, обукла	обући ћу	обуци
однети	однесем, однесу	однео, однела	однећу	однеси
окренути се	окренем се, окрену се	окренуо, окренула	окренућу	окрени
опрати	оперем, оперу	опрао, опрала	опраћу	опери
организо- вати	организујем, организују	организовао, организовала	организо- ваћу	организуј
остати	останем, остану	остао, остала	остаћу	остани
отићи	одем, оду	отишао, отишла	отићи ћу	отиђи
открити	откријем, открију	открио, открила	открићу	откриј
паковати	пакујем, пакују	паковао, паковала	паковаћу	пакуј
пењати се	пењем се, пењу се	пењао се, пењала се	пењаћу се	пењи се
пећи	печем, пеку	пекао, пекла	пећи ћу	пеци
писати	пишем, пишу	писао, писала	писаћу	пиши
пити	пијем, пију	пио, пила	пићу	пиј
плесати	плешем, плешу	плесао, плесала	плесаћу	плеши
подвући	подвучем, подвучу	подвукао, подвукла	подвући ћу	подвуци
позвати	позовем, позову	позвао, позвала	позваћу	позови
познавати	познајем, познају	познавао, познавала	познаваћу	/
показати	покажем, покажу	показао, показала	показаћу	покажи
полагати	полажем, полажу	полагао, полагала	полагаћу	полажи
помагати	помажем, помажу	помагао, помагала	помагаћу	помажи

помоћи	помог нем , помогну	помогао, помогла	помоћи ћу	помози
попети се	поп нем се, попну се	попео се, попела се	попећу се	попни се
попити	попи јем , попију	попио, попила	попићу	попиј
послати	поша љем , пошаљу	послао, послала	послаћу	пошаљи
постати	постан ем , постану	постао, постала	постаћу	постани
постојати	постој им , постоје	постојао, постојала	постојаћу	/
поћи	поћ ем , поћу	пошао, пошла	поћи ћу	пођи
почети	поч нем , почну	почео, почела	почећу	почни
почињати	почи њем , почињу	почињао, почињала	почињаћу	почињи
прати	пер ем , перу	прао, прала	праћу	пери
превести	превед ем , преведу	превео, превела	превешћу	преведи
прећи	прећ ем , прећу	прешао, прешла	прећи ћу	пређи
провести	провед ем , проведу	провео, провела	провешћу	проведи
продавати	прода јем , продају	продавао, продавала	продаваћу	продаји
проћи	проћ ем , проћу	прошао, прошла	проћи ћу	прођи
путовати	путо јем , путују	путовао, путовала	путоваћу	путуј
радовати се	раду јем се, радују се	радовао се, радовала се	радоваћу се	радуј се
расти	раст ем , расту	растао, расла	рашћу	расти
ратовати	рату јем , ратују	ратовао, ратовала	ратоваћу	ратуј
резервисати	резерви шем , резервишу	резервисао, резервисала	резерви- саћу	резервиши
рећи	/ ⁶	рекао, рекла	рећи ћу	реци
свидети се	свид им се, свиде се	свидео, свидела	свидећу се	/
седети	сед им , седе	седео, седела	седећу	седи
сести	сед нем , седну	сео, села	сешћу	седи

⁶ Уместо презент глагола *рећи* користимо презент глагола *казати*.

сећи	сечем, секу	секао, секла	сећи ћу	сеци
скинути	скинем, скину	скинуо, скинула	скинућу	скини
слагати се	слажем се, слажу се	слагао се, слагала се	слагаћу се	слажи се
слати	шаљем, шаљу	слао, слала	слаћу	шаљи
смејати се	смејем се, смеју се	смејао се, смејала се	смејаћу се	смеј се
срести	сретнем, сретну	срео, срела	срешћу	сретни
стајати	стојим, стоје	стајао, стајала	стајаћу	стоји
становати	станујем, станују	становео, становала	становаћу	стануј
стидети се	стидим се, стиде се	стидео се, стидела се	стидећу се	стиди се
стићи	стигнем, стигну	стигао, стигла	стићи ћу	стигни
трајати	трајем, трају	трајао, трајала	трајаћу	траји
трчати	трчим, трче	трчао, трчала	трчаћу	трчи
ћутати	ћутим, ћуте	ћутао, ћутала	ћутаћу	ћути
узети	узнем, узму	узео, узела	узећу	узми
уписати се	упишем се, упишу се	уписао се, уписала се	уписаћу се	упиши се
устајати	устајем, устају	устајао, устајала	устајаћу	устај
ући	уђем, уђу	ушао, ушла	ући ћу	уђи
хтети	хоћу, (хоће) хоће	хтео, хтела	хтећу	/
чути	чујем, чују	чуо, чула	чућу	чуј
штедети	штедим, штеде	штедео, штедела	штедећу	штеди

Табела 1. Глаголи са одступањима у парадигми у српском као стандарном на почетном нивоу учења

6. Закључак

Анализом приказа неправилних глагола у одабраним граматикама и приручницима српског језика установили смо да глаголи представљени као неправилни у српском језику чине мали део глагола у чијем грађењу ученици греше. Док у приручницима намењеним матерњим говорницима имамо две основе, инфинитивну и презентску, поделу на седам глаголских врста, као и гласовне промене у оквиру тих врста, људи којима српски није матерњи

морају да, за разлику од изворних говорника, уложе много труда у учење глаголских облика и правила за њихово грађење, тако да је за њих потребно направити помоћно средство које ће им помоћи да науче ове глаголске облике.

Како бисмо направили први целовит приказ глагола са одступањима у парадигми, дали смо преглед грешака странаца на почетном нивоу учења у грађењу глаголских облика које је анализирао Биљана Бабић и на основу њих смо утврдили шта је оно што изазива највише потешкоћа и на шта треба да се фокусирамо приликом прављења табеле – свако фонолошко неподударане између презентске и инфинитивне основе, гласовне промене и различити вокали на крају инфинитивне основе и у наставку за презент били су узрок грешака у грађењу глаголских облика и због тога смо одлучили да сваки глагол код којих се јавља било шта од наведеног уврстимо у табелу и графички обележимо те појаве.

Након ових анализа, а пре израде табеле, потребно је било одредити лексички корпус из кога ћемо користити глаголе за израду табеле и одлучили смо се за Корпус лексичког минимума Весне Крајишник, а послужили смо се и грађом са испита за почетне нивое учења у Центру за српски језик као страни. Све глаголе смо навели у репрезентативним глаголским облицима – инфинитив, презент, радни глаголски придев, футур I и императив, који се уче на почетном нивоу учења, и анализирали их да бисмо на крају дошли до табеле од 107 глагола.

Колико нам је познато, ово је прва табела и уопште први покушај систематичног приказивања глагола са одступањима у парадигми у српском језику као страном. Надамо се да ће бити користан у настави и изради наставних материјала и уџбеника, али и да ће надахнути даља и дубља истраживања на ову тему.

Литература

- Бабић, Б. (2014). Грешке у творби презентских облика на почетним нивоима учења српског језика као страног. У: С. Гудурић, М. Стефановић (ур.), *Језици и културе у времену и простору 3*, Нови Сад: Филозофски факултет, 569–581.
- Бабић, Б. (2015). Грешке у творби футура I на почетним нивоима учења српског језика као страног. У: С. Гудурић, М. Стефановић (ур.), *Језици и културе у времену и простору 4*, Нови Сад: Филозофски факултет, 143–153.
- Бабић, Б. (2016а). Грешке у творби облика партиципа актива на почетним нивоима учења српског језика као страног. У: В. Крајишник (ур.),

- Српски као страни језик у теорији и пракси III*, Београд: Филолошки факултет, Центар за српски као страни језик, 143–153.
- Бабић, Б. (2016б). *Унутарјезичке грешке на почетним нивоима учења српског као страног*. Необјављена докторска дисертација, Нови Сад: Филозофски факултет.
- Иван Клајн, И. (2005). *Грамматика српског језика*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Крајишник, В. (2016). *Лексички процес српском као страном језику*, Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду.
- Марјановић, С. & Н. Радосављевић (2019). *Српски глаголи: конјугацијски речник глагола српског језика*, Београд: Клет.
- Мразовић, П. & З. Вукадиновић (2009), *Грамматика српског језика за странце*, Сремски Карловци–Нови Сад: Издавачка књижевница Зорана Стојановића.
- Пипер, П. & И. Клајн (2013), *Нормативна граматика српског језика*, Нови Сад: Матица српска.
- Станојичић, Ж. & Љ. Поповић (2010). *Грамматика српског језика за гимназије и средње школе*, Београд: Завод за уџбенике.
- Стевановић, М. (1986). *Савремени српскохрватски језик I*, Београд: Научна књига.

Jovana Deljanin

**VERBS WITH DIFFERENCES IN PARADIGM
IN SERBIAN AS A FOREIGN LANGUAGE FOR BEGINNERS**

Summary

In this paper, we have analyzed the presentation of irregular verbs in the Serbian language grammars and we have concluded that the presentation is not suitable for learning Serbian as a foreign language. After reviewing errors in the formation of verb forms at the beginner level, we have determined that all verbs that have different present and infinitive stem should be presented as verbs with differences in paradigm in Serbian as a foreign language. Based on the lexical minimum, we have chosen the verbs presented in the table of verbs with differences in paradigm for the beginner level of Serbian as a foreign language.

Key words: Serbian as a foreign language, verbs with differences in paradigm, A1 level, A2 level.